

LUCIANI
—
SAMOSATENSIS OPERA.

—
EX RECOGNITIONE

CAROLI IACOBITZ.

—
VOL. II.

27
LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCLXXXVII.
It

κολακεία πρὸς τὸ ἡδὺ τοῖς νῦν ἐπαινουμένοις. οὗτός σοι κανὼν καὶ στάθμη ἱστορίας δικαίας. καὶ εἰ μὲν σταθμῆ-
σονται τινες αὐτῇ, εὖ ἂν ἔχοι καὶ εἰς δέον ἡμῖν γέγρα-
πται, εἰ δὲ μὴ, κεκύνισται ὁ πίδακος ἐν Κρανείῳ.

1. Ὡσπερ τοῖς ἀθλητικοῖς καὶ περὶ τὴν τῶν σωμά-
των ἐπιμέλειαν ἡσκημένοις οὐ τῆς εὐεξίας μόνον οὐδὲ
τῶν γυμνασίων φροντίς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ καιρὸν
γυνομένης ἀνέσεως — μέρος γοῦν τῆς ἀσκήσεως τὸ μέγι-
στον αὐτὴν ὑπολαμβάνουσιν — οὕτω δὴ καὶ τοῖς περὶ
τοὺς λόγους ἐσπουδακόσιν ἡγοῦμαι προσήκειν μετὰ τὴν
πολλὴν τῶν σπουδαιοτέρων ἀνάγνωσιν ἀνιέναι τε τὴν
διάνοιαν καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα κάματον ἀκμαιοτέραν πα-
ρασκευάζειν. 2. γένοιτο δ' ἂν ἐμμελῆς ἢ ἀνάπαυσις αὐ-
τοῖς, εἰ τοῖς τοιοῦτοῖς τῶν ἀναγνωσμάτων ὁμιλοῖεν, ἃ
μὴ μόνον ἐκ τοῦ ἀστείου τε καὶ χαρίεντος ψιλὴν παρέξει
τὴν ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ τινα καὶ θεωρίαν οὐκ ἄμουσον
71 ἐπιδείξεται, οἷόν τι καὶ περὶ τῶνδε τῶν συγγραμμάτων
φρονήσειν ὑπολαμβάνω· οὐ γὰρ μόνον τὸ ξένον τῆς ὑπο-
θέσεως οὐδὲ τὸ χάριεν τῆς προαιρέσεως ἐπαγωγὸν ἔσται
αὐτοῖς οὐδ' ὅτι ψεύσματα ποικίλα πιθανῶς τε καὶ ἐνα-
λήθως ἐξευηνόχαμεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν ἱστορουμένων
ἕκαστον οὐκ ἀκωμωδήτως πρὸς τινὰς ἠνικταὶ τῶν πα-
λαιῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ φιλοσόφων πολλὰ
τεράστια καὶ μυθώδη συγγεγραφότων, οὓς καὶ ὀνομαστὶ
ἂν ἔγραφον, εἰ μὴ καὶ αὐτῶ σοι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως φα-
νεῖσθαι ἔμελλον. 3. Κτησίας ὁ Κτησιόχου ὁ Κνίδιος συνέ-

γραψε περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἃ μῆτε αὐτὸς εἶδε μῆτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Ἰαμβοῦλος περὶ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πολλὰ παράδοξα, γνῶριμον μὲν ἅπασιν τὸ ψεῦδος πλασάμενος, οὐκ ἀτερπῆ δὲ ὅμως συνθεῖς τὴν ὑπόθεσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τὰ αὐτὰ τούτοις προελόμενοι συνέγραψαν ὡς δὴ τινὰς ἑαυτῶν πλάνας τε καὶ ἀποδημίας θηρίων τε μεγέθη ἱστοροῦντες καὶ ἀνθρώπων ὠμότητας καὶ βίων καινότητας· ἀρχηγὸς δὲ αὐτοῖς καὶ διδάσκαλος τῆς τοιαύτης βωμολοχίας ὁ τοῦ Ὀμήρου Ὀδυσσεύς, τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίνοον διηγούμενος ἀνέμων τε δουλείαν καὶ μονοφθάλμους καὶ ὠμοφάγους καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπους, ἔτι δὲ πολυκέφαλα ζῷα καὶ τὰς ὑπὸ φαρμάκων τῶν ἐταίρων μεταβολάς, οἷα πολλὰ ἐκεῖνος ὡς πρὸς ἰδιώτας ἀνθρώπους ἑτερατεύσατο τοὺς Φαίακας. 4. τούτοις οὖν ἐντυχῶν ἅπασιν τοῦ ψεύσασθαι μὲν οὐ σφόδρα τοὺς ἀνδρας ἐμεμψάμην ὁρῶν ἤδη σύνηθες ὄν τοῦτο καὶ τοῖς φιλοσοφεῖν ὑπισχνουμένοις· ἐκεῖνο δὲ αὐτῶν ἐθαύμαζον, εἰ ἐνόμισαν λήσειν οὐκ ἀληθῆ συγγράφοντες. διόπερ καὶ αὐτὸς ὑπὸ κενοδοξίας ἀπολιπεῖν τι σπουδάσας τοῖς μεθ' ἡμᾶς, ἵνα μὴ μόνος ἄμοιρος ᾖ τῆς ἐν τῷ μυθολογεῖν ἐλευθερίας, ἐπεὶ μηδὲν ἀληθὲς ἱστορεῖν εἶχον — οὐδὲν γὰρ ἐπεπόνθειν ἀξιόλογον — ἐπὶ τὸ ψεῦδος ἐτραπόμην πολὺ τῶν ἄλλων εὐγνωμονέστερον· κἂν ἔν γὰρ δὴ τοῦτο ἀληθεύσω λέγων, ὅτι ψεύσομαι. οὕτω δ' ἂν μοι δοκῶ καὶ τὴν παρὰ τῶν ἄλλων κατηγορίαν ἐκφυγεῖν αὐτὸς ὁμολογῶν μηδὲν ἀληθὲς λέγειν. γράφω τοίνυν περὶ ὧν μῆτε εἶδον μῆτε ἔπαθον μῆτε παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, ἔτι δὲ μῆτε ὅλως ὄντων μῆτε τὴν ἀρχὴν γενέσθαι δυναμένων. διὸ δεῖ τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδαμῶς πιστεύειν αὐτοῖς.

5. Ὀρμηθεῖς γάρ ποτε ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν καὶ ἀφεις εἰς τὸν ἑσπέριον ὠκεανὸν οὐρίῳ ἀνέμῳ τὸν πλοῦν

ἐποιούμην. αἰτία δέ μοι τῆς ἀποδημίας καὶ ὑπόθεσις ἡ τῆς διανοίας περιεργία καὶ πραγμάτων καινῶν ἐπιθυμία καὶ τὸ βούλεσθαι μαθεῖν τί τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι. τούτου γε μέντοι ἔνεκα πάμπολλα μὲν σιτία ἐνεβαλόμην, ἱκανὸν δὲ καὶ ὕδωρ ἐνεθέμην, πεντήκοντα δὲ τῶν ἡλικιωτῶν προσεποιησάμην τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην ἔχοντας, ἔτι δὲ καὶ ὄπλων πολὺ τι πλῆθος παρεσκευασάμην καὶ κυβερνήτην τὸν ἄριστον μισθῶ μεγάλῳ πείσας παρέλαβον καὶ τὴν ναῦν — ἄκατος δὲ ἦν — ὡς πρὸς μέγαν καὶ βίαιον

74 πλοῦν ἐκρατυνάμην. 6. ἡμέραν μὲν οὖν καὶ νύκτα οὐρίῳ πλέοντες ἔτι τῆς γῆς ὑποφαινομένης οὐ σφόδρα βιαίως ἀνηγόμεθα, τῇ ἐπιούσῃ δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλουσι ὅτε ἄνεμος ἐπεδίδου καὶ τὸ κῦμα ηὔξανετο καὶ ζόφος ἐπεγίγνετο καὶ οὐκέτ' οὐδὲ στεῖλαι τὴν ὀθόνην δυνατὸν ἦν. ἐπιτρέψαντες οὖν τῷ πνεύματι καὶ παραδόντες ἑαυτοὺς ἐχειμαζόμεθα ἡμέρας ἐννέα καὶ ἐβδομήκοντα, τῇ ὀγδοηκοστῇ δὲ ἄφνω ἐκλάμψαντος ἡλίου καθορῶμεν οὐ πόρρω νῆσον ὑψηλὴν καὶ δασεῖαν, οὐ τραχεῖ περιηχουμένην τῷ κύματι· καὶ γὰρ ἤδη τὸ πολὺ τῆς ζάλης κατεπέπαυτο. προσσχόντες οὖν καὶ ἀποβάντες ὡς ἂν ἐκ μακρᾶς ταλαιπωρίας πολὺν μὲν ἐπὶ τῆς γῆς χρόνον ἐκείμεθα, διαναστάντες δὲ ὅμως ἀπεκρίναμεν ἡμῶν αὐτῶν τριάκοντα μὲν φύλακας τῆς νεῶς παραμένειν, εἴκοσι δὲ σὺν ἐμοὶ ἀνελθεῖν ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν τῇ νήσῳ. 7. προελθόντες δὲ ὅσον σταδίους τρεῖς ἀπὸ τῆς θαλάττης δι' ὕλης ὀρῶ-

75 μὲν τινα στήλην χαλκοῦ πεποιημένην, Ἑλληνικοῖς γράμμασι καταγεγραμμένην, ἀμυδροῖς δὲ καὶ ἐκτετριμμένοις, λέγουσαν „ἄχρι τούτων Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἀφίκοντο.“ ἦν δὲ καὶ ἴχνη δύο πλησίον ἐπὶ πέτρας, τὸ μὲν πλεθριαῖον, τὸ δὲ ἔλαττον· ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ μὲν τοῦ Διονύσου τὸ μικρότερον, θάτερον δὲ Ἡρακλέους. προσκυ-

νήσαντες δ' οὖν προήειμεν· οὐπω δὲ πολὺ παρήειμεν καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἶνον φέοντι ὁμοιοτάτῳ μάλιστα οἷόσπερ ὁ Χιὸς ἐστίν. ἄφθονον δὲ ἦν τὸ φεῦμα καὶ πολὺ, ὥστε ἐνιαχοῦ καὶ ναυσίπορον εἶναι δύνασθαι. ἐπήει οὖν ἡμῖν πολὺ μᾶλλον πιστεύειν τῷ ἐπὶ τῆς στήλης ἐπιγράμματι ὁρῶσι τὰ σημεῖα τῆς Διονύσου ἐπιδημίας. δόξαν δέ μοι καὶ ὄθεν ἄρχεται ὁ ποταμὸς καταμαθεῖν, ἀνήειν παρὰ τὸ φεῦμα, καὶ πηγὴν μὲν οὐδεμίαν εὔρον αὐτοῦ, πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας ἀμπέλους, πλήρεις βοτρύων, παρὰ δὲ τὴν ῥίζαν ἐκάστης ἀπέρρει σταγῶν οἴνου διαυγοῦς, ἀφ' ὧν ἐγίνετο ὁ ποταμὸς. ἦν δὲ καὶ ἰχθῦς ἐν αὐτῷ πολλοὺς ἰδεῖν, οἶνω μάλιστα καὶ τὴν χροῶν καὶ τὴν γεῦσιν προσ- 76
 εοικότας· ἡμεῖς γοῦν ἀγρεύσαντες αὐτῶν τινὰς καὶ ἐμ-
 φαγόντες ἐμεθύσθημεν· ἀμέλει καὶ ἀνατεμόντες αὐτοὺς
 εὐρίσκομεν τρυγὸς μεστούς. ὕστερον μέντοι ἐπινοήσαν-
 τες τοὺς ἄλλους ἰχθῦς, τοὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, παρα-
 μιγνύντες ἐκεράννυμεν τὸ σφοδρὸν τῆς οἴνοφαγίας. 8. τότε
 δὲ τὸν ποταμὸν διαπεράσαντες, ἧ διαβατὸς ἦν, εὔρομεν
 ἀμπέλων χρῆμα τεράστιον· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ
 στέλεχος αὐτὸς εὐερνῆς καὶ παχύς, τὸ δὲ ἄνω γυναικες
 ἦσαν, ὅσον ἐκ τῶν λαγόνων ἅπαντα ἔχουσαι τέλεια. τοι-
 αύτην παρ' ἡμῖν τὴν Δάφνην γράφουσιν ἄρτι τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος καταλαμβάνοντος ἀποδενδρουμένην. ἀπὸ δὲ τῶν
 δακτύλων ἄκρων ἐξεφύοντο αὐταῖς οἱ κλάδοι καὶ μεστοὶ
 ἦσαν βοτρύων. καὶ μὴν καὶ τὰς κεφαλὰς ἐκόμων ἔλιξί τε
 καὶ φύλλοις καὶ βότρυσι. προσελθόντας δὲ ἡμᾶς ἠσπά-
 ζοντό τε καὶ ἐδεξιοῦντο, αἱ μὲν Λύδιον, αἱ δὲ Ἰνδικήν,
 αἱ πλεῖσται δὲ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν προῖέμεναι. καὶ ἐφί-
 λουν δὲ ἡμᾶς τοῖς στόμασιν· ὁ δὲ φιληθεὶς ἀντίκα ἐμέθυε
 καὶ παράφορος ἦν. δρέπεσθαι μέντοι οὐ παρεῖχον τοῦ
 καρποῦ, ἀλλ' ἤλγουν καὶ ἐβόων ἀποσπασμένου. αἱ δὲ καὶ
 μίγνυσθαι ἡμῖν ἐπεθύμουν· καὶ δύο τινὲς τῶν ἐταίρων

- 77 πλησιάσαντες αὐταῖς οὐκέτ' ἀπελύοντο, ἀλλ' ἐκ τῶν αἰ-
δοίων ἐδέδεντο· συνεφύοντο γὰρ καὶ συνερριζοῦντο, καὶ
ἤδη αὐτοῖς κλάδοι ἐπεφύκεσαν οἱ δάκτυλοι καὶ ταῖς ἔλιξι
περιπλεκόμενοι ὅσον οὐδέπω καὶ αὐτοὶ καρποφορήσειν
ἔμελλον. 9. καταλιπόντες δὲ αὐτούς ἐπὶ ναῦν ἐφεύγομεν
καὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι διηγούμεθα ἐλθόντες τὰ τε ἄλλα
καὶ τῶν ἐταίρων τὴν ἀμπελομιξίαν. καὶ δὴ λαβόντες ἀμ-
φορέας τινὰς καὶ ὑδρευσάμενοί· τε ἅμα καὶ ἐκ τοῦ ποτα-
μοῦ οἰνισάμενοι καὶ αὐτοῦ πλησίον ἐπὶ τῆς ἡϊόνος ἀλι-
σάμενοι ἔωθεν ἀνήχθημεν οὐ σφόδρα βιαίῳ πνεύματι·
περὶ μεσημβρίαν δὲ οὐκέτι τῆς νήσου φαινομένης ἄφνω
τυφῶν ἐπιγενόμενος καὶ περιδινήσας τὴν ναῦν καὶ με-
τεωρίσας ὅσον ἐπὶ σταδίους τρισχιλίους οὐκέτι καθῆκεν
εἰς τὸ πέλαγος, ἀλλ' ἄνω μετέωρον ἑξαπηρητημένην ἄνε-
μος ἐμπεσὼν τοῖς ἰστίοις ἔφερε κυρτώσας τὴν ὁδόνην.
10. ἐπτὰ δὲ ἡμέρας καὶ τὰς ἰσας νύκτας ἀεροδρομήσαντες
ὀγδόῃ καθορῶμεν γῆν τινα μεγάλην ἐν τῷ ἀέρι καθάπερ
νῆσον, λαμπρὰν καὶ σφαιροειδῆ καὶ φωτὶ μεγάλῳ κατα-
λαμπομένην· προσενεχθέντες δὲ αὐτῇ καὶ ὀρμισάμενοι
ἀπέβημεν, ἐπισκοποῦντες δὲ τὴν χώραν εὐρίσκομεν οἰ-
κουμένην τε καὶ γεωργομένην. ἡμέρας μὲν οὖν οὐδὲν
78 αὐτόθεν καθορῶμεν, νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης ἐφαίνοντο
ἡμῖν καὶ ἄλλαι πολλαὶ νῆσοι πλησίον, αἱ μὲν μείζους, αἱ
δὲ μικρότεραι, πυρὶ τὴν χροάν προσεοικυῖαι, καὶ ἄλλη δέ
τις γῆ κάτω καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ καὶ ποταμοὺς ἔχουσα καὶ
πελάγη καὶ ὕλας καὶ ὄρη. ταύτην οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰ-
κουμένην εἰκάζομεν. 11. δόξαν δὲ ἡμῖν καὶ ἔτι πορρωτέρω
προελθεῖν, ξυνελήφθημεν τοῖς Ἴππογύποις παρ' αὐτοῖς
καλουμένοις ἀπαντήσαντες. οἱ δὲ Ἴππόγυποι οὗτοί εἰσιν
ἄνδρες ἐπὶ γυπῶν μεγάλων ὀχούμενοι καὶ καθάπερ ἵπ-
ποις τοῖς ὀρνέοις χρώμενοι· μεγάλοι γὰρ οἱ γῦπες καὶ
ὡς ἐπίπαν τρικέφαλοι. μάθοι δ' ἂν τις τὸ μέγεθος αὐ-

τῶν ἐντεῦθεν· νεῶς γὰρ μεγάλης φορτίδος ἴστυ ἕκαστον τῶν πτερωῶν μακρότερον καὶ παχύτερον φέρουσι. τούτοις οὖν τοῖς Ἴππογύποις προστέτακται περιπετομένοις τὴν γῆν, εἴ τις εὐρεθείη ξένος, ἀνάγειν ὡς τὸν βασιλέα· καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ξυλλαβόντες ἀνάγουσιν ὡς αὐτόν. ὁ δὲ θεασάμενος καὶ ἀπὸ τῆς θεᾶς καὶ τῆς στολῆς εἰκάσας, Ἕλληνες ἄρα, ἔφη, ὑμεῖς, ὦ ξένοι; συμφησάντων δέ, Πῶς οὖν ἀφίκεσθε, ἔφη, τοσοῦτον ἄερα διελθόντες; καὶ ἡμεῖς τὸ πᾶν αὐτῷ διηγούμεθα· καὶ ὅς ἀρξάμενος τὸ καθ' αὐτὸν ἡμῖν διεξήει, ὡς καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὦν τοῦνομα Ἐνδυμίων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς καθεύδων ἀναρπασθείη ποτὲ καὶ ἀφικόμενος βασιλεύσειε τῆς χώρας· εἶναι δὲ τὴν γῆν ἐκείνην ἔλεγε τὴν ἡμῖν κάτω φαινομένην Σελήνην. ἀλλὰ θαρρεῖν τε παρεκελεύετο καὶ μηδένα κίνδυνον ὑφοραῖσθαι· πάντα γὰρ ἡμῖν παρέσεσθαι ὦν δεόμεθα.

12. Ἦν δὲ καὶ κατορθώσω, ἔφη, τὸν πόλεμον, ὃν ἐκφέρω νῦν πρὸς τοὺς τὸν ἥλιον κατοικοῦντας, ἀπάντων εὐδαιμονέστατα παρ' ἐμοὶ καταβιώσεσθε. καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα τίνες τε εἶεν οἱ πολέμιοι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς· Ὁ δὲ Φαέθων, φησὶν, ὁ τῶν ἐν τῷ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεύς — οἰκεῖται γὰρ δὴ κάκεινος ὡσπερ καὶ ἡ Σελήνη — πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον. ἦρξατο δὲ ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐμῇ ποτε τοὺς ἀπορωτάτους συναγαγὼν ἐβουλήθη ἀποικίαν εἰς τὸν Ἐωσφόρον στείλαι, ὄντα ἔρημον καὶ ὑπὸ μηθενὸς κατοικούμενον· ὁ τοίνυν Φαέθων φθονήσας ἐκώλυε τὴν ἀποικίαν κατὰ μέσον τὸν πόρον ἀπαντήσας ἐπὶ τῶν Ἴππομυρμήκων. τότε μὲν οὖν νικηθέντες — οὐ γὰρ ἦμεν ἀντίπαλοι τῇ παρασκευῇ — ἀνεχωρήσαμεν· νῦν δὲ βούλομαι αὐθις ἐξενεγκεῖν τὸν πόλεμον καὶ ἀποστεῖλαι τὴν ἀποικίαν. ἦν οὖν ἐθέλητε, κοινωνήσατέ μοι τοῦ στόλου, γῦπας δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρέξω τῶν βασιλικῶν ἕνα ἕκαστῳ

καὶ τὴν ἄλλην ὄπλισιν· αὖριον δὲ ποιησόμεθα τὴν ἔξο-
 δον. Οὕτως, ἔφην ἐγώ, γιγνέσθω, ἐπειδὴ σοι δοκεῖ.
 13. τότε μὲν οὖν παρ' αὐτῷ ἐστιαθέντες ἐμείναμεν, ἔω-
 θεν δὲ διαναστάντες ἐταπτόμεθα· καὶ γὰρ οἱ σκοποὶ ἐσή-
 μαινον πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους. τὸ μὲν οὖν πλῆθος
 80 τῆς στρατιᾶς δέκα μυριάδες ἐγένοντο ἄνευ τῶν σκευο-
 φόρων καὶ τῶν μηχανοποιῶν καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ξέ-
 νων συμμάχων· τούτων δὲ ὀκτακισμύριοι μὲν ἦσαν οἱ
 Ἰππόγυποι, δισμύριοι δὲ οἱ ἐπὶ τῶν λαχανοπτέρων. ὄρ-
 νεον δὲ καὶ τοῦτό ἐστὶ μέγιστον, ἀντὶ τῶν πτερῶν λαχά-
 νοις πάντη λάσιον, τὰ δὲ ὠκύπτερα ἔχει θριδακίνης φύλ-
 λοις μάλιστα προσεικότα. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Κεγχροβόλοι
 ἐτετάχατο καὶ οἱ Σκοροδομάχοι. ἦλθον δὲ αὐτῷ καὶ ἀπὸ
 τῆς ἄρκτου σύμμαχοι, τρισμύριοι μὲν Ψυλλοτοξόται,
 πεντακισμύριοι δὲ Ἀνεμοδρόμοι· τούτων δ' οἱ μὲν Ψυλ-
 λοτοξόται ἐπὶ ψυλλῶν μεγάλων ἱππάζονται, ὅθεν καὶ
 τὴν προσηγορίαν ἔχουσι· μέγεθος δὲ τῶν ψυλλῶν ὅσον
 δώδεκα ἐλέφαντες· οἱ δὲ Ἀνεμοδρόμοι πεζοὶ μὲν εἰσι,
 φέρονται δὲ ἐν τῷ ἀέρι ἄνευ πτερῶν· ὁ δὲ τρόπος τῆς
 φορᾶς τοιόσδε· χιτῶνας ποδήρεις ὑποζωσάμενοι κολπώ-
 σαντες αὐτοὺς τῷ ἀνέμῳ καθάπερ ἰστία φέρονται ὥσπερ
 τὰ σκάφη. τὰ πολλὰ δ' οἱ τοιοῦτοι ἐν ταῖς μάχαις πελ-
 τασταί εἰσιν. ἐλέγοντο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τὴν Καππα-
 81 δοκίαν ἀστέρων ἦξιεν Στρουθοβάλανοι μὲν ἑπτακισμύ-
 ριοι, Ἰππογέρανοι δὲ πεντακισχίλιοι. τούτους ἐγὼ οὐκ
 ἐθεασάμην· οὐ γὰρ ἀφίκοντο. διόπερ οὐδὲ γράψαι τὰς
 φύσεις αὐτῶν ἐτόλμησα· τεράστια γὰρ καὶ ἄπιστα περὶ
 αὐτῶν ἐλέγοντο. 14. αὕτη μὲν ἡ τοῦ Ἐνδυμίωνος δύνα-
 μισ ἦν. σκευὴ δὲ πάντων ἡ αὐτή· κράνη μὲν ἀπὸ τῶν
 κυάμων· μεγάλοι γὰρ παρ' αὐτοῖς οἱ κύαμοι καὶ καρτε-
 ροί· θώρακες δὲ φολιδωτοὶ πάντες θέρμινοι· τὰ γὰρ
 λέπη τῶν θέρμων συρράπτοντες ποιοῦνται θώρακας·

ἄρρηκτον δ' ἐκεῖ γίνεται τοῦ θέρμου τὸ λέπος ὥσπερ κέρας· ἀσπίδες δὲ καὶ ξίφη οἷα τὰ Ἑλληνικά. 15. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, ἐτάξαντο ὧδε· τὸ μὲν δεξιὸν κέρας εἶχον οἱ Ἰππόγυνοι καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀρίστους περὶ αὐτὸν ἔχων· καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις ἦμεν· τὸ δὲ εὐώνυμον οἱ Λαχανόπτεροι· τὸ δὲ μέσον οἱ σύμμαχοι ὡς ἕκαστοι. τὸ δὲ πεζὸν ἦσαν μὲν ἀμφὶ τὰς ἑξακισχιλίας μυριάδας. ἐτάχθησαν δὲ οὕτως· ἀράχαι παρ' αὐτοῖς πολλοὶ καὶ μεγάλοι γίνονται πολὺ τῶν Κυκλάδων νήσων ἕκαστος μείζων. τούτοις προσέταξε διυφῆναι τὸν μεταξὺ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἐωσφόρου ἀέρα. ὡς δὲ τάχιστα ἐξειργάσαντο καὶ 82 πεδίου ἐποίησαν, ἐπὶ τούτου παρέταξε τὸ πεζόν· ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν Νυκτερίων ὁ Εὐδιάνακτος τρίτος αὐτός. 16. τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εἶχον οἱ Ἴππομύρμηκες καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Φαέθων· θηρία δὲ ἐστὶ μέγιστα, ὑπόπτερα, τοῖς παρ' ἡμῖν μύρμηξι προσεικότα πλὴν τοῦ μεγέθους· ὁ γὰρ μέγιστος αὐτῶν καὶ δίπλεθρος ἦν. ἐμάχοντο δὲ οὐ μόνον οἱ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μάλιστα τοῖς κέρασιν· ἐλέγοντο δὲ οὗτοι εἶναι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Ἀεροκῶνωπες, ὄντες καὶ οὗτοι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας, πάντες τοξόται κῶνωπι μεγάλοις ἐποχούμενοι· μετὰ δὲ τούτους οἱ Ἀεροκάρδακες, ψιλοὶ τε ὄντες καὶ πεζοί, πλὴν μάχιμοί γε καὶ οὗτοι· πόρρωθεν γὰρ ἐσφενδόνων ῥαφανίδας ὑπερμεγέθεις, καὶ ὁ βληθεὶς οὐδ' ἐπ' ὀλίγον ἀντέχειν ἠδύνατο, ἀπέθνησκε δέ, δυσωθίας τινὸς τῷ τραύματι ἐγγινομένης· ἐλέγοντο δὲ χρίειν τὰ βέλη μαλάχης ἰῶ. ἐχόμενοι δὲ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Καυλομύκητες, ὀπλίται ὄντες καὶ ἀγχέμαχοι τὸ πλῆθος μύριοι· ἐκλήθησαν δὲ Καυλομύκητες, ὅτι ἀσπίσι μὲν μυκητίναις ἐχρῶντο, δόρασι δὲ καυλίνοις τοῖς ἀπὸ τῶν ἀσπαράγων. πλησίον δὲ αὐτῶν οἱ Κυνοβάλανοι ἔστησαν, οὓς ἐπεμψαν αὐτῶ οἱ τὸν

Σείριον κατοικοῦντες, πεντακισχίλιοι καὶ οὗτοι, ἄνδρες κυνοπρόσωποι ἐπὶ βαλάνων πτερωτῶν μαχόμενοι. ἐλέγοντο δὲ κἀκείνων ὑστερίζειν τῶν συμμάχων οὓς τε ἀπὸ τοῦ Γαλαξίου μετεπέμπετο σφενδονήτας καὶ οἱ Νεφελοκένταυροι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τῆς μάχης ἤδη κεκριμένης ἀφίκοντο, ὡς μήποτε ὄφελον· οἱ σφενδονῆται δὲ οὐδὲ ὄλως παρεγένοντο, διόπερ φασὶν αὐτοῖς ὑστερον ὄργισθέντα τὸν Φαέθοντα πυρπολῆσαι τὴν χώραν. τοιαύτη μὲν καὶ ὁ Φαέθων ἐπήγει παρασκευῆ. 17. συμμίζαντες δὲ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἤρθη καὶ ὠγκήσαντο ἑκατέρων οἱ ὄνοι

84 — τούτοις γὰρ ἀντὶ σαλπικτῶν χρῶνται — ἐμάχοντο. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Ἑλιωτῶν ἀντίκα ἔφυγον οὐδ' εἰς χεῖρας δεξάμενοι τοὺς Ἴππογύπους, καὶ ἡμεῖς εἰπόμεθα κτείνοντες· τὸ δεξιὸν δὲ αὐτῶν ἐκράτει τοῦ ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ εὐωνύμου, καὶ ἐπεξῆλθον οἱ Ἀεροκώνωπες διώκοντες ἄχρι πρὸς τοὺς πεζοὺς. ἐνταῦθα δὲ κἀκείνων ἐπιβοηθούντων ἔφυγον ἐγκλίναντες, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἤσθοντο τοὺς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ σφῶν νενικημένους. τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γεγενημένης πολλοὶ μὲν ζῶντες ἠλίσκοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνηροῦντο, καὶ τὸ αἷμα ἔρρει πολὺ μὲν ἐπὶ τῶν νεφῶν, ὥστε αὐτὰ βάπτεσθαι καὶ ἐρυθρὰ φαίνεσθαι, οἷα παρ' ἡμῖν δυομένου τοῦ ἡλίου φαίνεται, πολὺ δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν κατέσταξεν, ὥστε με εἰκάξειν, μὴ ἄρα τοιούτου τινὸς καὶ πάλαι ἄνω γενομένου Ὅμηρος ὑπέλαβεν αἷματι ὑσαι τὸν Δία ἐπὶ τῷ τοῦ Σαρπηδόνοσ θανάτῳ. 18. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεωσ δύο τροπαια ἐστήσαμεν, τὸ μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆσ πεζομαχίασ, τὸ δὲ τῆσ ἀερομαχίασ ἐπὶ τῶν νεφῶν. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων ἠγγέλλοντο ὑπὸ τῶν σκοπῶν οἱ Νεφελοκένταυροι προσελαύνοντες, οὓς ἔδει πρὸ τῆσ μάχης ἐλθεῖν τῷ Φαέθοντι. καὶ δὴ ἐφαίνοντο προσιόντες, θέαμα παραδοξότατον, ἐξ ἵππων πτερωτῶν καὶ ἀνθρώπων

συγκείμενοι· μέγεθος δὲ τῶν μὲν ἀνθρώπων ὅσον τοῦ
 Ῥοδίων κολοσσοῦ ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ ἄνω, τῶν δὲ ἵππων
 ὅσον νεῶς μεγάλης φορτίδος. τὸ μέντοι πλῆθος αὐτῶν
 οὐκ ἀνέγραψα, μὴ τῷ καὶ ἄπιστον δόξῃ, τοσοῦτον ἦν. 85
 ἤγειτο δὲ αὐτῶν ὁ ἐκ τοῦ Ζωδιακοῦ τοξότης. ἐπεὶ δὲ
 ἤσθοντο τοὺς φίλους νενικημένους, ἐπὶ μὲν τὸν Φαέ-
 θοντα ἔπεμπον ἀγγελίαν αὐτίς ἐπιέναι, αὐτοὶ δὲ δια-
 ταξάμενοι τεταραγμένοις ἐπιπίπτουσι τοῖς Σεληνίταις,
 ἀτάκτοις περὶ τὴν δῖωξιν καὶ τὰ λάφυρα διεσκεδασμέ-
 νοις· καὶ πάντας μὲν τρέπουσιν, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα
 καταδιώκουσι πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων
 αὐτοῦ κτείνουσιν· ἀνέσπασαν δὲ καὶ τὰ τρόπαια καὶ κατέ-
 δραμον ἅπαν τὸ ὑπὸ τῶν ἀραχνῶν πεδίον ὑφασμένον,
 ἐμὲ δὲ καὶ δύο τινὰς τῶν ἐταίρων ἐξώγρησαν. ἤδη δὲ
 παρῆν καὶ ὁ Φαέθων καὶ ἄλλα αὐτίς τρόπαια ὑπ' ἐκεί-
 νων ἴστατο. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπηγόμεθα ἐς τὸν Ἥλιον αὐ-
 θημερὸν τῷ χεῖρε ὀπίσω δεθέντες ἀραχνίου ἀποκόμματι.
 19. οἱ δὲ πολιορκεῖν μὲν οὐκ ἔγνωσαν τὴν πόλιν, ἀνα-
 στρέψαντες δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀέρος ἀπετείχιζον, ὥστε
 μηκέτι τὰς αὐγὰς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου πρὸς τὴν Σελήνην διή-
 κειν. τὸ δὲ τεῖχος ἦν διπλοῦν, νεφελωτόν· ὥστε σαφῆς
 ἐκλειψις τῆς Σελήνης ἐγεγόνει καὶ νυκτὶ διηνεκεῖ πᾶσα
 κατείχετο. πιεζόμενος δὲ τούτοις ὁ Ἐνδυμίων πέμψας
 ἰκέτευε καθαιρεῖν τὸ οἰκοδόμημα καὶ μὴ σφᾶς περιορᾶν
 ἐν σκότῳ βιοτεύοντας, ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ φόρους τελέ-
 σειν καὶ σύμμαχος ἔσεσθαι καὶ μηκέτι πολεμήσειν, καὶ
 ὁμήρους ἐπὶ τούτοις δοῦναι ἤθελεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Φαέ-
 θοντα γενομένης δις ἐκκλησίας τῇ προτεραίᾳ μὲν οὐδὲν
 παρέλυσαν τῆς ὀργῆς, τῇ ὑστεραίᾳ δὲ μετέγνωσαν, καὶ 86
 ἐγένετο ἡ εἰρήνη ἐπὶ τούτοις. 20. „κατὰ τάδε συνθήκας
 ἐποιήσαντο οἱ Ἡλιῶται καὶ οἱ σύμμαχοι πρὸς Σεληνίτας
 καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπὶ τῷ καταλῦσαι μὲν τοὺς Ἡλιῶ-

τας τὸ διατείχισμα καὶ μηκέτι εἰς τὴν Σελήνην ἐσβάλλειν, ἀποδοῦναι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ῥητοῦ ἕκαστον χρήματος, τοὺς δὲ Σεληνίτας ἀφείναι μὲν αὐτονόμους τοὺς γε ἄλλους ἀστέρας, ὄπλα δὲ μὴ ἐπιφέρειν τοῖς Ἑλιώταις, συμμαχεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, ἣν τις ἐπίη· φόρον δὲ ὑποτελεῖν ἑκάστου ἔτους τὸν βασιλέα τῶν Σεληνιτῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑλιωτῶν δρόσου ἀμφορέας μυρίους, καὶ ὀμήρους δὲ σφῶν αὐτῶν δοῦναι μυρίους, τὴν δὲ ἀποικίαν τὴν εἰς τὸν Ἐωσφόρον κοινήν ποιεῖσθαι καὶ μετέχειν τῶν ἄλλων τὸν βουλούμενον· ἐγγράψαι δὲ τὰς συνθήκας στήλη ἡλεκτρίνη καὶ ἀναστῆσαι ἐν μέσῳ τῷ ἀέρι ἐπὶ τοῖς μεθωροῖσι. ὤμοσαν δὲ Ἑλιωτῶν μὲν Πυρωνίδης καὶ Θερίτης καὶ Φλόγιος, Σεληνιτῶν δὲ Νύκτωρ καὶ Μήνιος καὶ Πολυλαμπής.“ 21. τοιαύτη μὲν ἡ εἰρήνη ἐγένετο· εὐθύς δὲ τὸ τεῖχος καθηρεῖτο καὶ ἡμᾶς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέδο-
 87 σαν. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα εἰς τὴν Σελήνην, ὑπηντίαζον ἡμᾶς καὶ ἠσπάζοντο μετὰ δακρύων οἳ τε ἑταῖροι καὶ ὁ Ἐνδυμίων αὐτός. καὶ ὁ μὲν ἡξίου μείναι τε παρ’ αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς γάμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα· γυναῖκες γὰρ οὐκ εἰσὶ παρ’ αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς ἐπειθόμην, ἀλλ’ ἡξίουν ἀποπεμφθῆναι κάτω εἰς τὴν θάλατταν. ὥς δὲ ἔγνω ἀδύνατον ὄν κείθειν, ἀποπέμπει ἡμᾶς ἐστιάσας ἑπτὰ ἡμέρας. 22. ἃ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διατρίβων ἐν τῇ Σελήνῃ κατενόησα καινὰ καὶ παράδοξα, ταῦτα βούλομαι εἰπεῖν. πρῶτα μὲν τὸ μὴ ἐκ γυναικῶν γεννᾶσθαι αὐτούς, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἀρρένων· γάμοις γὰρ τοῖς ἄρρεσι χρωῶνται καὶ οὐδὲ ὄνομα γυναικὸς ὄλως ἴσασι. μέχρι μὲν οὖν πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτων γαμεῖται ἕκαστος, ἀπὸ δὲ τούτων γαμεῖ αὐτός· κύνουσι δὲ οὐκ ἐν τῇ νηδύϊ, ἀλλ’ ἐν ταῖς γαστροκνημίαις· ἐπειδὴν γὰρ συλλάβῃ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται ἡ κνήμη, καὶ χρόνῳ ὕστερον ἀνατεμόντες ἐξάγουσι νεκρά, ἐκθέντες δὲ αὐτὰ

πρὸς τὸν ἄνεμον κεκηνότα ζωοποιούσι. δοκεῖ δέ μοι καὶ
 ἔς τοὺς Ἑλληνας ἐκεῖθεν ἦκειν τῆς γαστροκνημίας τοῦ-
 νομα, ὅτι παρ' ἐκείνοις ἀντὶ γαστρὸς κνοφορεῖ. μείζον δὲ
 τούτου ἄλλο διηγῆσομαι. γένος ἐστὶ παρ' αὐτοῖς ἀνθρώ- 88
 πων οἱ καλούμενοι Δενδρίται, γίνεται δὲ τὸν τρόπον
 τοῦτον· ὄρχιν ἀνθρώπου τὸν δεξιὸν ἀποτεμόντες ἐν γῆ
 φυτεύουσιν, ἐκ δὲ αὐτοῦ δένδρον ἀναφύεται μέγιστον,
 σάρκινον, οἶον φαλλός· ἔχει δὲ καὶ κλάδους καὶ φύλλα·
 ὁ δὲ καρπὸς ἐστὶ βάλανος πηχυαῖαι τὸ μέγεθος. ἐπειδὴν
 οὖν πεπανθῶσι, τρυγήσαντες αὐτὰς ἐκκολάπτουσι τοὺς
 ἀνθρώπους. αἰδοῖα μέντοι πρόσθετα ἔχουσιν οἱ μὲν ἔλε-
 φάντινα, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων
 ὀχεύουσιν καὶ πλησιάζουσιν τοῖς γαμέταις τοῖς ἑαυτῶν.
 23. ἐπειδὴν δὲ γηράσῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἀποθνήσκει,
 ἀλλ' ὥσπερ ὁ καπνὸς διαλυόμενος ἀήρ γίνεται. τροφή δὲ
 πᾶσιν ἢ αὐτῇ· ἐπειδὴν γὰρ πῦρ ἀνακαύσῃ, βατράχους
 ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων· πολλοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς εἰσὶν
 ἐν τῷ ἀέρι πετόμενοι· ὀπταμένων δὲ περικαθεζόμενοι
 ὥσπερ δὴ περὶ τράπεζαν λάπτουσι τὸν ἀναθυμιώμενον
 καπνὸν καὶ εὐωχοῦνται. σίτῳ μὲν δὴ τρέφονται τοιοῦτῳ· 89
 ποτὸν δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ἀήρ ἀποθλιβόμενος ἐς κύλικα
 ὑγρὸν ἀνιεῖς ὥσπερ δρόσον. οὐ μὴν ἀπουροῦσί γε καὶ
 ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται ἢπερ ἡμεῖς· ἀλλ' οὐδὲ
 τὴν συνουσίαν οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑδραῖς παρέχουσιν, ἀλλ'
 ἐν ταῖς ἰγνύσιν ὑπὲρ τὴν γαστροκνημίαν· ἐκεῖ γὰρ εἰσὶ
 τετρημένοι. καλὸς δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἢν πού τις
 φαλακρὸς καὶ ἄκομος ἦ, τοὺς δὲ κομήτας καὶ μυσάττον-
 ται. ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἀστέρων τούναντίον τοὺς κο-
 μήτας νομίζουσι καλοῦς· ἐπεδήμουν γὰρ τινες, οἱ καὶ
 περὶ ἐκείνων διηγοῦντο. καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσι μικρὸν
 ὑπὲρ τὰ γόνατα. καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν,
 ἀλλὰ πάντες εἰσὶ μονοδάκτυλοι. ὑπὲρ δὲ τὰς πρυγὰς ἐκά-

στῶ αὐτῶν κράμβη ἐκπέφυκε μακρὰ ὡσπερ οὐρά, θάλ-
 λουσα ἐς αἶλ καὶ ὑπτίου ἀναπίπτοντος οὐ κατακλωμένη.
 90 24. ἀπομύττονται δὲ μέλι δριμύτατον· κἀπειδὰν ἢ πο-
 νῶσιν ἢ γυμνάζονται, γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἰδρουῖσιν,
 ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυσθαι, ὀλίγον τοῦ μέλι-
 τος ἐπιστάξαντες· ἔλαιον δὲ ποιοῦνται ἀπὸ τῶν κρομ-
 μύων πάνυ λιπαρόν τε καὶ εὐῶδες ὡσπερ μύρον. ἀμπέ-
 λους δὲ πολλὰς ἔχουσιν ὑδροφόρους· αἱ γὰρ ῥᾶγες τῶν
 βοτρύων εἰσὶν ὡσπερ χάλαζα, καὶ μοι δοκεῖ ἐπειδὰν ἐμ-
 πεσὼν ἄνεμος διασεισῆ τὰς ἀμπέλους ἐκείνας, τότε πρὸς
 ἡμᾶς καταπίπτει ἢ χάλαζα διαρραγέντων τῶν βοτρύων.
 τῇ μέντοι γε γαστρὶ ὅσα πήρα χρωῶνται τιθέντες ἐν αὐτῇ
 ὄσων δέονται· ἀνοικτὴ γὰρ αὐτοῖς αὕτη καὶ πάλιν κλει-
 στή ἐστίν· ἐντερον δὲ οὐδὲ ἦπαρ ἐν αὐτῇ φαίνεται ἢ
 τοῦτο μόνον, ὅτι δασεῖα πᾶσα ἐντοσθεν καὶ λάσιός ἐστίν,
 ὥστε καὶ τὰ νεογνά, ἐπειδὰν ῥιγῶσιν, ἐς ταύτην ὑπο-
 δύεται. 25. ἐσθῆς δὲ τοῖς μὲν πλουσίοις ὑαλίνη μαλθακὴ,
 τοῖς πένησι δὲ χαλκῇ ὑφαντῇ· πολύχαλκα γὰρ τὰ ἐκεῖ
 χωρία καὶ ἐργάζονται τὸν χαλκὸν ὕδατι ὑποβρέξαντες ὡσ-
 περ τὰ ἔρια. περὶ μέντοι τῶν ὀφθαλμῶν, οἷους ἔχουσιν,
 ὀκνῶ μὲν εἰπεῖν, μή τίς με νομίση ψεύδεσθαι διὰ τὸ
 ἄπιστον τοῦ λόγου. ὅμως δὲ καὶ τοῦτο ἐρῶ· τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς περιαιρετοὺς ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς
 91 αὐτοῦ τυφλώττει ἔστ' ἂν δεηθῇ ἰδεῖν· οὕτω δ' ἐνθήμε-
 νος ὄρα· καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ'
 ἄλλων χρησάμενοι ὄρωσιν. εἰσὶ δ' οἱ καὶ πολλοὺς ἀπο-
 θέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι. τὰ ὦτα δὲ πλατάνων φύλλα
 ἐστὶν αὐτοῖς πλήν γε τοῖς ἀπὸ τῶν βαλάνων· ἐκεῖνοι γὰρ
 μόνοι ξύλινα ἔχουσι. 26. καὶ μὴν καὶ ἄλλο θαῦμα ἐν τοῖς
 βασιλείοις ἐθεασάμην· κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ
 φρέατος οὐ πάνυ βαθέος. ἂν μὲν οὖν ἐς τὸ φρέαρ καταβῆ
 τις, ἀκούει πάντων τῶν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γῇ λεγομένων,

εἴαν δὲ ἐς τὸ κάτοπτρον ἀποβλέψῃ, πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη ὄρα ὡσπερ ἐφεστῶς ἐκάστοις· τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ ἐθεασάμην καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα, εἰ δὲ κἀκεῖνοι ἐμὲ ἐώρων, οὐκ ἔχω τὸ ἀσφαλὲς εἰπεῖν. ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως ἔχειν, ἂν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται, εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω. 27. τότε δ' οὖν ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἐμβάντες ἀνήχθημεν· ἐμοὶ δὲ καὶ δῶρα ἔδωκεν ὁ Ἐνδυμίω, δύο μὲν τῶν ὑαλίνων χιτῶνων, πέντε δὲ χαλκοῦς, καὶ πανοπλίαν θερμίνην, ἃ πάντα ἐν τῷ κήτει κατέλιπον. συνέπεμψε δὲ ἡμῖν καὶ Ἴππογύπους χιλίους παραπέμψοντας ἄχρι σταδίων πεντακοσίων. 28. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ πολ- 92
 λὰς μὲν καὶ ἄλλας χώρας παρημείψαμεν, προσέσχομεν δὲ καὶ τῷ Ἐωσφόρῳ ἄρτι συνοικιζομένῳ καὶ ἀποβάντες ὑδρευσάμεθα. ἐμβάντες δὲ εἰς τὸν Ζωδιακὸν ἐν ἀριστερᾷ παρήειμεν τὸν ἥλιον ἐν χρῶ τὴν γῆν παραπλέοντες· οὐ γὰρ ἀπέβημεν καίτοι πολλὰ τῶν ἐταίρων ἐπιθυμούντων, ἀλλ' ὁ ἄνεμος οὐκ ἐφῆκεν. ἐθεώμεθα μέντοι τὴν χώραν εὐθαλῆ τε καὶ πίονα καὶ εὐδρον καὶ πολλῶν ἀγαθῶν μεστήν. ἰδόντες δὲ ἡμᾶς οἱ Νεφελοκένταυροι, μισθοφοροῦντες [παρὰ] τῷ Φαέθοντι, ἐπέπησαν ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ μαθόντες ἐνσπόνδους ἀνεχώρησαν. 29. ἤδη δὲ καὶ οἱ Ἴππόγυποι ἀπεληλύθεσαν· πλεύσαντες δὲ τὴν ἐπιούσαν νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ ἑσπέραν ἀφικόμεθα ἐς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην ἤδη τὸν κάτω πλοῦν διώκοντες. ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Πλειάδων καὶ τοῦ Ἰάδων ἀέρος, ταπεινότερα μέντοι πολὺ τοῦ Ζωδιακοῦ. ἀποβάντες δὲ ἄνθρωπον μὲν οὐδενα εὔρομεν, λύχνους δὲ πολλοὺς περιθέοντας καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ τὸν λιμένα διατρίβοντας, τοὺς μὲν μικροὺς καὶ ὡσπερ εἰπεῖν πένητας, ὀλίγους δὲ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν πάνυ λαμπροὺς καὶ περιφανεῖς. οἰκήσεις δὲ αὐτοῖς καὶ λυχνεῶνες

ἰδίᾳ ἐκάστῳ πεποιήντο, καὶ αὐτοὶ ὀνόματα εἶχον, ὥσπερ
 οἱ ἄνθρωποι, καὶ φωνὴν προεμένων ἠκούομεν, καὶ οὐ-
 δὲν ἡμᾶς ἠδίκουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξενίᾳ ἐκάλουν· ἡμεῖς δὲ
 93 ὅμως ἐφοβούμεθα, καὶ οὔτε δειπνῆσαι οὔτε ὑπνώσαι τις
 ἡμῶν ἐτόλμησεν. ἀρχεῖα δὲ αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ πόλει πε-
 ποίηται, ἐνθα ὁ ἄρχων αὐτῶν διὰ νυκτὸς ὅλης κάθηται
 ὀνομαστὶ καλῶν ἕκαστον· ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούσῃ, κατα-
 δικάζεται ἀποθανεῖν ὡς λιπῶν τὴν τάξιν· ὁ δὲ θάνατός
 ἐστὶ σβεσθῆναι. παρεστῶτες δὲ ἡμεῖς ἐωρῶμεν τὰ γινό-
 μενα καὶ ἠκούομεν ἅμα τῶν λύχνων ἀπολογουμένων καὶ
 τὰς αἰτίας λεγόντων δι' ἃς ἐβράδυνον. ἐνθα καὶ τὸν ἡμέ-
 τερον λύχνον ἐγνώρισα καὶ προσειπὼν αὐτὸν περὶ τῶν
 κατ' οἶκον ἐπυυθανόμην ὅπως ἔχοιεν· ὁ δὲ μοι ἅπαντα
 ἐκεῖνα διηγήσατο. τὴν μὲν οὖν νύκτα ἐκείνην αὐτοῦ ἐμεί-
 ναμεν, τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἄραντες ἐπλέομεν ἤδη πλησίον τῶν
 νεφῶν· ἐνθα δὴ καὶ τὴν Νεφελοκοκκυγίαν πόλιν ἰδόντες
 ἐθαυμάσαμεν, οὐ μέντοι ἐπέβημεν αὐτῆς· οὐ γὰρ εἶα τὸ
 πνεῦμα. βασιλεύειν μέντοι αὐτῶν ἐλέγετο Κόρωνος ὁ
 Κοτυφίωνος. καὶ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἀριστοφάνους τοῦ
 ποιητοῦ, ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀληθοῦς καὶ μάτην ἐφ' οἷς
 ἔγραψεν ἀπιστουμένου. τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρας καὶ
 τὸν ὠκεανὸν ἤδη σαφῶς ἐωρῶμεν, γῆν δὲ οὐδαμοῦ, πλὴν
 γε τῶν ἐν τῷ ἀέρι· καὶ αὐταὶ δὲ πυρῶδεις ἤδη καὶ ὑπεραν-
 γεῖς ἐφαντάζοντο. τῇ δὲ τετάρτῃ περὶ μεσημβρίαν μα-
 λακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος καὶ συνιζάνοντος ἐπὶ
 τὴν θάλατταν κατετέθημεν. 30. ὡς δὲ τοῦ ὕδατος ἐψαύ-
 σαμεν, θαυμασίως ὑπερηρόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ
 94 πᾶσαν εὐφροσύνην ἐκ τῶν παρόντων ἐποιοούμεθα καὶ
 ἀποβάντες ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὔσα καὶ
 εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος. ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων
 γίνεσθαι πολλάκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή· καὶ
 γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας ἐν εὐδίᾳ πλεύσαντες τῆς

τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἄφνω
 ὄρωμεν θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν δὲ μέγι-
 στον ἀπάντων ὅσον σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ
 μέγεθος· ἐπήει δὲ κεχηνὸς καὶ πρὸ πολλοῦ ταράττον τὴν
 θάλατταν ἀφρῶ τε περικλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκ-
 φαίνον πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους, ὄξεις
 δὲ πάντας ὡσπερ σκόλοπας καὶ λευκοὺς ὡσπερ ἑλεφαν-
 τίνους. ἡμεῖς μὲν οὖν τὸ ὕστατον ἀλλήλους προσειπόν-
 τες καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν· τὸ δὲ ἤδη παρῆν καὶ
 ἀναρροφῆσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ κατέπιεν. οὐ μέντοι ἔφθη
 συναράξει τοῖς ὀδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἡ
 ναῦς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν. 31. ἐπεὶ δὲ ἐνθον ἤμεν, τὸ 95
 μὲν πρῶτον σκότος ἦν καὶ οὐδὲν ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ
 αὐτοῦ ἀναχανόντος εἶδομεν κύτος μέγα καὶ πάντη πλατὺ
 καὶ ὑψηλόν, ἱκανὸν μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν. ἔκειντο
 δὲ ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἰχθύες καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία
 συγκεκομμένα καὶ πλοίων ἰστία καὶ ἄγκυραι καὶ ἀνθρώ-
 πων ὀστέα καὶ φορτία, κατὰ μέσον δὲ καὶ γῆ καὶ λόφοι
 ἦσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς ἰλύος ἦν κατέπτε συνιζάνουσα.
 ὕλη γοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει καὶ
 λάχανα ἐβεβλαστήκει καὶ ἐφῶκει πάντα ἐξειργασμένοις.
 περίμετρον δὲ τῆς γῆς στάδιοι διακόσιοι καὶ τετραράκον-
 τα. ἦν δὲ ἰδεῖν καὶ ὄρνεα τὰ θαλάττια, λάρους καὶ ἀλ-
 κυόνας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα. 32. τότε μὲν οὖν
 ἐπὶ πολὺ ἐδακρούμεν, ὕστερον δὲ ἀναστήσαντες τοὺς
 ἑταίρους τὴν μὲν ναῦν ὑπεστηρίξαμεν, αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα
 συντρίψαντες καὶ ἀνακαύσαντες δειπνον ἐκ τῶν παρόν-
 των ἐποιούμεθα. παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ 96
 κρέα τῶν ἰχθύων καὶ ὕδωρ ἔτι τὸ ἐκ τοῦ Ἐωσφόρου εἶ-
 χομεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ διαναστάντες, εἴ ποτε ἀναχάνοι τὸ
 κῆτος, ἑωρῶμεν ἄλλοτε μὲν γῆν, ἄλλοτε δὲ ὄρη, ἄλλοτε
 δὲ μόνον τὸν οὐρανόν, πολλάκις δὲ καὶ νήσους· καὶ γὰρ

ἤσθανόμεθα φερομένου αὐτοῦ ὀξέως πρὸς πᾶν μέρος τῆς θαλάττης. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐθάδες τῇ διατριβῇ ἐγενόμεθα, λαβὼν ἐπὶ τῶν ἐταίρων ἐβάδιζον ἐς τὴν ὕλην περισκοπήσασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. οὐπὼ δὲ ὄλους πέντε διελθὼν σταδίους εὗρον ἱερὸν Ποσειδῶνος, ὡς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφή, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ τάφους πολλοὺς καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν πλησίον τε πηγὴν ὕδατος διαυγοῦς, ἔτι δὲ καὶ κυνὸς ὑλακὴν ἠκούομεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόρωθεν καὶ τινα καὶ ἔπαυλιν εἰκάζομεν. 33. σπουδῇ οὖν βαδίζοντες ἐφιστάμεθα πρεσβύτη καὶ νεανίσκῳ μάλα προθύμως πρασιάν τινα ἐργαζομένοις καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύουσιν· ἠσθέντες οὖν ἅμα καὶ φοβηθέντες ἔστημεν· κἀκεῖνοι δὲ ταῦτόν ἡμῖν ὡς τὸ εἰκὸς παθόντες ἀναυδοὶ παρεστήκεσαν· χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη, Τίνες ἄρα ὑμεῖς ἐστε, ὦ ξένοι; πότερον, ἔφη, τῶν ἐναλίων δαιμόνων ἢ ἀνθρώπων δυστυχεῖς ἡμῖν παραπλήσιοι; καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνθρώποι ὄντες καὶ ἐν γῆ τραφέντες νῦν θαλάττιοι γερόναμεν καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδ' ἂν πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες· τεθνάναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν. πρὸς ταῦτα κἀγὼ εἶπον· Καὶ ἡμεῖς σοὶ ἀνθρώποι νεήλυδες, ὦ πάτερ, 97 αὐτῷ σκάφει πρῶτῃν καταποθέντες. προήλθομεν δὲ νῦν βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὕλῃ ὡς ἔχει· πολλὴ γὰρ τις καὶ λάσιος ἐφαίνετο. δαίμων δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἤγαγε σέ τε ὀψομένους καὶ εἰσομένους ὅτι μὴ μόνοι ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ· ἀλλὰ φράσον γε ἡμῖν τὴν σαυτοῦ τύχην, ὅστις τε ὢν καὶ ὅπως δεῦρο εἰσῆλθες. ὁ δὲ οὐ πρότερον ἔφη ἐρεῖν οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι, καὶ λαβὼν ἡμᾶς ἤγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν — ἐπεποίητο δὲ ἀντάρκη καὶ στιβάδας ἐνφυκοδόμητο καὶ τὰ ἄλλα ἐξήρτιστο — παραθεῖς δὲ ἡμῖν λάχανά τε καὶ ἀκρόθρυα καὶ ἰχθυῖς, ἔτι δὲ καὶ οἶνον ἐγχεάς,

ἐπειδὴ ἱκανῶς ἐκορέσθημεν, ἐπυνθάνετο ἂ ἐπεπόνθει-
 μεν· καὶ γὰρ πάντα ἐξῆς διηγησάμην, τὸν τε χειμῶνα καὶ
 τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι πλοῦν, καὶ τὸν πόλε-
 μον, καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως.
 34. ὁ δὲ ὑπερθαυμάσας καὶ αὐτὸς ἐν μέρει τὰ καθ' ἑαυ-
 τὸν διεξῆει λέγων, Τὸ μὲν γένος εἰμί, ὧ ξένοι, Κύπριος,
 ὀρμηθεὶς δὲ κατ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος μετὰ παι-
 δός, ὃν ὁρᾶτε, καὶ ἄλλων πολλῶν οἰκετῶν ἔπλεον εἰς
 Ἰταλίαν ποικίλον φόρτον κομίζων ἐπὶ νεῶς μεγάλης, ἣν
 ἐπὶ στόματι τοῦ κήτους διαλελυμένην ἴσως ἐωράκατε. μέ-
 χρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν· ἐκεῖθεν δὲ
 ἀρπασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ τριταῖοι ἐς τὸν ὠκεανὸν
 ἀπηνέχθημεν, ἐνθα τῷ κήτει περιτυχόντες καὶ αὐτανδροὶ
 καταποθέντες δύο ἡμεῖς μόνοι τῶν ἄλλων ἀποθανόντων
 ἐσώθημεν. θάψαντες δὲ τοὺς ἐταίρους καὶ ναὸν τῷ Πο-
 σειδῶνι δειμάμενοι τουτονὶ τὸν βίον ζῶμεν, λάχανα μὲν
 κηπεύοντες, ἰχθυῶς δὲ σιτούμενοι καὶ ἀκρόδρουα. πολλή 98
 δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους ἔχει πολλάς,
 ἀφ' ὧν ἡδιστος οἶνος γίνεται· καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἴσως
 εἶδετε καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. εὐνήν δὲ ἀπὸ
 τῶν φύλλων ποιούμεθα καὶ πῦρ ἀφθονον καίομεν καὶ
 ὄρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας ἰχθυῶς
 ἀγρεύομεν ἐξιόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου, ἐνθα καὶ
 λουόμεθα, ὅποταν ἐπιθυμήσωμεν. καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ
 πόρρω ἐστὶν ἀλμυρὰ σταδίων εἴκοσι τὸ περίμετρον ἰχθυῶς
 ἔχουσα παντοδαπούς, ἐν ἣ καὶ νηχόμεθα καὶ πλέομεν
 ἐπὶ σκάφους μικροῦ, ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. ἔτη δὲ ἡμῖν
 ἐστὶ τῆς καταπόσεως ταῦτα ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. 35. καὶ τὰ
 μὲν ἄλλα ἴσως φέρειν ἐδυνάμεθα, οἱ δὲ γείτονες ἡμῶν
 καὶ πάροικοι σφόδρα χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἀμικτοί
 τε ὄντες καὶ ἄγριοι. Ἦ γάρ, ἔφην ἐγώ, καὶ ἄλλοι τινὲς
 εἰσιν ἐν τῷ κήτει; Πολλοὶ μὲν, ἔφη, καὶ ἄξενοι καὶ τὰς 99

μορφὰς ἀλλόκοτοι· τὰ μὲν γὰρ ἐσπέρια καὶ οὐραῖα τῆς ὕλης Ταριχᾶνες οἰκοῦσιν, ἔθνος ἐγγελυωπὸν καὶ καρβοπρόσωπον, μάχιμον καὶ θρασὺ καὶ ὠμοφάγον· τὰ δὲ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον Τριτωνομένδητες, τὰ μὲν ἄνω ἀνθρώποις εἰοκότες, τὰ δὲ κάτω τοῖς γαλεώταις, ἦττον μέντοι ἄδικοί εἰσι τῶν ἄλλων· τὰ λαιὰ δὲ Καρκινόχειρες καὶ Θυννοκέφαλοι συμμαχίαν τε καὶ φιλίαν πρὸς ἑαυτοὺς πεποιημένοι· τὴν δὲ μεσόγαιαν νέμονται Παγουρίδαι καὶ Ψηττόποδες, γένος μάχιμον καὶ δρομικώτατον· τὰ ἑῶα δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ στόματι τὰ μὲν πολλὰ ἔρημά ἐστι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ. ὅμως δὲ ἐγὼ ταῦτα ἔχω φόρον τοῖς Ψηττόποσιν ὑποτελῶν ἐκάστου ἔτους ὄστρεια πεντακόσια. 36. τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν· ὑμᾶς δὲ χρὴ ὁρᾶν ὅπως δυνησόμεθα τοσούτοις ἔθνεσι μάχεσθαι καὶ ὅπως βιοτεύσομεν. Πόσοι δέ, ἔφην ἐγώ, πάντες οὗτοί εἰσι; Πλείους, ἔφη, τῶν χιλίων. Ὅπλα δὲ τίνα ἐστὶν αὐτοῖς; Οὐδέν, ἔφη, πλὴν τὰ ὄστᾶ τῶν ἰχθύων. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἄριστ' ἂν ἔχοι διὰ μάχης ἔλθειν αὐτοῖς ἅτε οὖσιν ἀνόπλοις αὐτούς γε ὠπλισμένους· εἰ γὰρ κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸν λοιπὸν βίον οἰκήσομεν. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν παρεσκευαζόμεθα. αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἐμελλεν ἔσεσθαι τοῦ φόρου ἢ οὐκ ἀπόδοσις, ἤδη τῆς προθεσμίας ἐνεστῶσης. καὶ δὴ οἱ μὲν ἐπεμπον ἀπαιτοῦντες τὸν δασμόν· ὁ δὲ ὑπεροπτικῶς ἀποκρινόμενος ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. πρῶτοι οὖν οἱ Ψηττόποδες καὶ οἱ Παγουρίδαι χαλεπαίνοντες τῷ Σκινθάρῳ — τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο — μετὰ πολλοῦ θορύβου ἐπήρσαν. 37. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐφοδὸν ὑποπτεύοντες ἐξοπλισάμενοι ἀνεμόμεν, λόχον τινὰ προτάξαντες ἀνδρῶν πέντε καὶ εἴκοσιν· προεῖρητο δὲ τοῖς ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐπειδὴν ἰδῶσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους, ἐπανίστασθαι· καὶ οὕτως ἐποίησαν. ἐπαναστάντες γὰρ κατόπισθεν

ἐκοπτον αὐτούς, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες — καὶ γὰρ ὁ Σκίνθαρος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ συνεστρατεύοντο — ὑπηντιάζομεν καὶ συμμίζαντες θυμῶ καὶ ῥώμῃ διεκινδυνεύομεν. τέλος δὲ τροπὴν αὐτῶν ποιησάμενοι κατεδιώξαμεν ἄχρι πρὸς τοὺς φωλεοὺς. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν πολεμίων ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἡμῶν δὲ εἰς καὶ ὁ κυβερνήτης τρίγλης πλευρᾶ διαπαρεῖς τὸ μετάφρενον. 38. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπηυλισάμεθα τῇ μάχῃ καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν ῥάχιν ξηρὰν δελφίνος ἀναπήξαντες. τῇ ὑστε- 101
ραία δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι παρήσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔχοντες οἱ Ταριχᾶνες — ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν Πήλαμος — τὸ δὲ εὐάνυμον οἱ Θυννοκέφαλοι, τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκινόχειρες· οἱ γὰρ Τριτωνομένδητες τὴν ἡσυχίαν ἦγον οὐδετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. ἡμεῖς δὲ προ-
απαντήσαντες αὐτοῖς παρὰ τὸ Ποσειδώνιον συνεμίζαμεν πολλῇ βοῇ χρώμενοι. ἀντήχει δὲ τὸ κύτος ὥσπερ τὰ σπῆλαια. τρεψάμενοι δ' αὐτούς ἄτε γυμνήτας ὄντας καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν ὕλην τὸ λοιπὸν ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. 39. καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες νεκρούς τε ἀνηροῦντο καὶ περὶ φιλίας διελέγοντο· ἡμῖν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραία χωρήσαντες ἐπ' αὐτούς πάντας ἄρδην ἐξεκόψαμεν πλὴν τῶν Τριτωνομενδῆτων. οὗτοι δὲ ὡς εἶδον τὰ γιγνόμενα, διαδράντες ἐκ τῶν βραγχίων ἀφῆκαν αὐτούς ἐς τὴν θάλατταν. ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες ἔρημον ἤδη οὖσαν τῶν πολεμίων τὸ λοιπὸν ἀδεῶς κατακοῦμεν τὰ πολλὰ γυμνασίους τε καὶ κυνηγεσίους χρώμενοι καὶ ἀμπελουργοῦντες καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι τὸν ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ὅλως ἐφῄκειμεν τοῖς ἐν δεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ τρυφῶσι καὶ λελυμένοις. ἐνιαυτὸν μὲν οὖν καὶ μῆνας ὀκτὼ τοῦτοι διήγομεν τὸν τρόπον. 40. τῷ δ' ἐνάτῳ μηνὶ πέμπτη ἴστα

μένου περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόματος ἄνοιξιν — ἅπαξ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκάστην ἐποίει τὸ κῆτος, 102 ὥστε ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοιξεις τεκμαίρεσθαι τὰς ὥρας — περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὥσπερ ἔφην, ἄνοιξιν, ἄφνω βοή τε πολλὴ καὶ θόρυβος ἠκούετο καὶ ὥσπερ κελεύσματα καὶ εἰρεσίαι· ταραχθέντες οὖν ἀνειρπύσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου καὶ στάντες ἐνδοτέρω τῶν ὀδόντων καθεωρῶμεν ἀπάντων ὧν ἐγὼ εἶδον θεαμάτων παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους ὅσον ἡμισταδιαίους τὰς ἡλικίας ἐπὶ νήσων μεγάλων προσπλέοντας ὥσπερ τριηρῶν. οἶδα μὲν οὖν ἀπίστοις εἰκότα ἱστορήσων, λέξω δὲ ὅμως.

Νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μὲν, οὐ πάνυ δὲ ὑψηλαί, ὅσον ἑκατὸν σταδίων ἐκάστη τὸ περίμετρον· ἐπὶ δὲ αὐτῶν ἔπλεον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ ἑκατόν· τούτων δὲ οἱ μὲν παρ' ἐκάτερα τῆς νήσου καθήμενοι ἐφεξῆς ἐκωπηλάτουν κυπαρίττοις μεγάλαις αὐτοκλάδοις καὶ αὐτοκόμοις ὥσπερ εἰ ἐρετμοῖς, κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ὡς ἐδόκει, κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἰστήκει χάλκεον ἔχων πηδάλιον πεντασταδιαῖον τὸ μῆκος· ἐπὶ δὲ τῆς πρῶρας ὅσον τετραράκοντα ὠπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο πάντα εἰκότες ἀνθρώποις πλὴν τῆς κόμης· αὕτη δὲ πῦρ ἦν καὶ ἐκαίετο, ὥστε οὐδὲ κορύθων ἐδέοντο. ἀντὶ δὲ ἰστίων ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ πολλῇ οὕσῃ ἐν ἐκάστη ἐκόλπου τε αὐτὴν καὶ ἔφερε τὴν νῆσον ἢ ἐθέλοι ὁ κυβερνήτης· κελευστής δὲ ἐφειστήκει αὐτοῖς καὶ πρὸς τὴν εἰρεσίαν ὀξέως ἐκινουῦντο ὥσπερ τὰ μακρὰ τῶν πλοίων. 103 41. τὸ μὲν οὖν πρῶτον δύο ἢ τρεῖς ἐωρῶμεν, ὕστερον δὲ ἐφάνησαν ὅσον ἑξακόσιοι, καὶ διαστάντες ἐπολέμουν καὶ ἐναυμάχουν. πολλαὶ μὲν οὖν ἀντίπρωροι συνηράσσοντο ἀλλήλαις, πολλαὶ δὲ καὶ ἐμβληθεῖσαι κατεδύοντο, αἱ δὲ συμπλεκόμεναι καρτερῶς διηγωνίζοντο καὶ οὐ ῥαδίως

ἀπελύοντο· οἱ γὰρ ἐπὶ τῆς πρῶρας παρατεταγμένοι πᾶσαν ἐπεδείκνυντο προθυμίαν ἐπιβαίνοντες καὶ ἀναιροῦντες· ἐξώγει δὲ οὐδεὶς. ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πολύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν, οἱ δὲ περιπλεκόμενοι τῇ ὕλῃ κατεῖχον αὐτὴν τὴν νῆσον. ἔβαλλον μέντοι καὶ ἐτίτρωσκον ὄστρείοις τε ἀμαξοπληθέσι καὶ σπόγγοις πλεθριαίοις. 42. ἤγειτο δὲ τῶν μὲν Αἰολοκένταυρος, τῶν δὲ Θαλασσοπότης· καὶ μάχη αὐτοῖς ἐγένητο, ὡς ἐδόκει, λείας ἔνεκα· ἐλέγετο γὰρ ὁ Θαλασσοπότης πολλὰς ἀγέλας δελφίνων τοῦ Αἰολοκενταύρου ἐληλακέναι, ὡς ἦν ἀκούειν ἐπικαλούντων ἀλλήλοις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων ἐπιβοωμένων. τέλος δὲ νικῶσιν οἱ τοῦ Αἰολοκενταύρου καὶ νήσους τῶν πολεμίων καταδύουσιν ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἄλλας τρεῖς λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ πρῦμναν κρουσάμεναι ἔφευγον. οἱ δὲ μέχρι τινὸς διώξαντες, ἐπειδὴ ἐσπέρα ἦν, τραπόμενοι πρὸς τὰ ναυάγια τῶν πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀνείλοντο· καὶ γὰρ 104 ἐκείνων κατέδυσαν νῆσοι οὐκ ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα. ἔστησαν δὲ καὶ τρόπαιον τῆς νησομαχίας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ κήτους μίαν τῶν πολεμίων νήσων ἀνασταυρώσαντες. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα περὶ τὸ θηρίον ἠύλισαντο ἐξάψαντες αὐτοῦ τὰ ἀπόγεια καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν πλησίον ὀρμισάμενοι· καὶ γὰρ ἀγκύραις ἐχρῶντο μεγάλαις, ὑαλί- ναις, καρτεραῖς. τῇ ὑστεραία δὲ θύσαντες ἐπὶ τοῦ κήτους καὶ τοὺς οἰκέλους θάψαντες ἐπ' αὐτοῦ ἀπέπλεον ἠδόμενοι καὶ ὥσπερ παιᾶνας ἄδοντες. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νησομαχίαν γενόμενα.